

ช่วยหนูด้วย....

อัญชร ทองเพชร

หน่วยงานส่งเสริมพัฒนาการวัยทารก

พยาบาล... ไม่ใช่มีหน้าที่เพียงแค่ เช็คตัวลดไข้ ทำแผล ฉีดยา หรือการให้ยาเท่านั้น แต่ต้องให้กำลังใจ มีความเข้าใจ ใส่ใจและดูแลทั้งผู้ป่วยและครอบครัว รวมถึงการสังเกต ทรีพยากร พื้นฐาน ที่เขามืออยู่ เพื่อที่จะนำมาใช้ประยุกต์ ในการช่วยเหลือผู้ป่วยด้วย ในกรณีเรื่องที่ดีฉัน จะนำมา เป็นเรื่องเล่านี้ เป็นความภาคภูมิใจมากของดิฉัน เรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อปีที่แล้ว มันเป็นภาพที่ดีฉันไม่เคยลืม มันทำให้ดิฉันทราบว่า เด็กผู้บกพร่องนั้นไม่ว่าจะบกพร่องทางกายหรือทางสติปัญญา หากบุคคลที่อยู่รอบข้าง ให้ความใส่ใจ ย่อมสามารถทำให้เขาพัฒนาขึ้นได้ตามศักยภาพสูงสุด เหตุการณ์นี้เกิดขึ้น ช่วงประมาณเดือนเมษายน ปี 2553 เป็นเรื่องของ เด็กสมองพิการ วัย 4 ปี ที่ อำเภอ สามชุก จังหวัด สุพรรณบุรี เนื่องจาก ดิฉันต้องไปฝึกการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชชั้นสูง ตามหลักสูตรการเรียน ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอาจารย์ได้กำหนดให้ไปฝึกงานที่ อำเภอสามชุก เป็นระยะเวลา ประมาณ 4 อาทิตย์ อาทิตย์แรกๆ เป็นการสำรวจปัญหาของชุมชน นที่ทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพจิต และเขียนโครงการ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางกลุ่มก็คิดทำโครงการสุขภาพจิตผู้สูงอายุ โดยประสานงานต่างๆกับ พยาบาลโรงพยาบาลสามชุก โดยจะมี พยาบาลวิชาชีพ ที่เป็น APN (พยาบาลวิชาชีพขั้นสูง) คอยดูแล ซึ่งนอกจากการดำเนินโครงการดังกล่าวแล้วยังมีงานสำคัญอีกอย่างคือ การลงเยี่ยมบ้านผู้ป่วยทางจิตเวชในชุมชน ที่พยาบาลวิชาชีพ ที่เป็น APN ก็จะแจก case ให้นักศึกษาคนละ 1 case ที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งดิฉันได้ รับผิดชอบศึกษาและวางแผนการพยาบาลเด็กเป็นโรคสมองพิการ มีพัฒนาการล่าช้า ดิฉันรู้สึกว่ เราจะได้ใช้ความรู้จากที่ทำ งานในการช่วยเหลือ เด็กคนนี้ เริ่มแรกของการปฏิบัติการลงเยี่ยมบ้านนั้น เราต้องรู้ปัญหา ของกลุ่มเป้าหมายก่อนไปเยี่ยมบ้าน จากคำบอกเล่าของพยาบาลที่ทำงานอยู่ จากเอกสารต่างๆ โดยอ่านจากเวชระเบียนต่อมา ช่วงเวลาไปเยี่ยมบ้านให้กำหนดเวลาไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ตัวเราและทีมพร้อม และเมื่อเยี่ยมถึงบ้านต้องพยายามค้นพบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงจากผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิดผู้ป่วยให้มากที่สุด และ นำผลการเยี่ยมบ้านมาใช้แก้ไขปัญหานั้นที่โดยคำนึงถึงการแก้ปัญหาเร่งด่วนก่อน การแก้ปัญหาวิกฤตที่ส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของเด็ก ร่วมกับผู้ปกครอง และการส่งต่อข้อมูลให้พยาบาลที่ดูแล หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมดูแลช่วยเหลือ ซึ่งเมื่อไปเยี่ยมบ้าน ดิฉัน พบว่าครอบครัว เด็ก เป็นครอบครัวที่ แตกแยก เนื่องจากมารดาได้เลิกรากับสามี (ขณะนี้ เป็นพ่อเลี้ยงของเด็ก)แล้วมา มีความสัมพันธ์กับผู้ชายคนใหม่จนตั้งครรภ์ช่วงที่ตั้งครรภ์ก็ดื่มเหล้าอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เมื่อคลอดบุตร (เด็ก)แล้ว ก็ให้มารดา(คุณยาย)กับสามีเก่า เลี้ยง ส่วนตนเองก็ไปประกอบอาชีพรับจ้าง บิดาของเด็กก็มานๆมาหาภรรยาและไม่ได้ช่วยเหลือเรื่องเงิน ทองแต่อย่างใด ฐานะยากจน ดูบ้านเรือนโทรมมาก แต่คุณยายของเด็ก พยายามดูแลเด็กตามศักยภาพ ซึ่งไม่ได้มีความรู้ในเรื่องของการส่งเสริมพัฒนาการ การดูแลสุขภาพเด็กที่เหมาะสม เมื่อดิฉันพบกับเด็ก ก็เริ่มสร้างสัมพันธ์ภาพกับเด็ก จากนั้นประเมิน พัฒนาการเด็ก ทั้ง 5 ด้านตามคู่มือ DSI ซึ่งพบว่าเด็กพัฒนาการล่าช้าทั้ง 5 ด้าน จากนั้นดิฉัน นำผลการประเมินที่ได้มา วางแผนการช่วยเหลือเด็ก โดยสังเกต จาก resource บริเวณ บ้านที่เด็กอาศัยอยู่ แต่เรื่อ งที่ดีฉันรู้สึกภาคภูมิใจมากคือ เรื่องที่ดีฉันแนะนำการฝึกด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่แก่ผู้ดูแลเด็ก เนื่องจากเด็กมีปัญหาในการเคลื่อนที่ เด็กเคลื่อนตัวโดยการไต่ฝามือทั้งสองข้างและเข้ากระเถิบไป ดิฉันสังเกตเห็นผิวที่เข้าเด็กลักษณะด้าน ถลอกและคล้ำพองๆ จึงคิดว่าเป็นปัญหาที่วิกฤตของเด็ก เพราะเรื่องการรับประทานอาหารเด็กสามารถรับประทานอาหารได้เองโดยการใช้มือหยิบอาหารเข้าปากได้ ทันทีที่คิดถึงอุปกรณ์ การฝึกเด็กในท้องที่ที่ห่างไกล ดิฉันสังเกตเห็น มีก้อฝ่อรอบๆบริเวณบ้านมาก

พอควร จึงแนะนำ ผู้ปกครอง เรื่องการทำอุปกรณ์ ฝึกการทรงตัวเดิน ลักษณะราวคู่ สำหรับให้เด็กจับราวเดิน โดยมีผู้ปกครองช่วยประคองตัวเด็กเดิน ดิฉันวาดรูปการทำอุปกรณ์ ให้ผู้ปกครอง (สามีเก่ามารดาผู้ป่วย) ดู พร้อมอธิบายการฝึก จากนั้น 2 อาทิตย์ให้หลัง ดิฉันไปเยี่ยม ดิฉันรู้สึกดีใจมากที่เห็นเด็กเดินจับราวได้เอง ประมาณ 3-4 ก้าว จากเด็กที่ยืนไม่ได้ เคลื่อนตัวโดยลักษณะใช้ ฝ่ามือทั้ง 2 ข้างกับเข่า ค่อยๆกระเียบตัวไป พี่พยาบาลวิชาชีพ (APN) ที่ดูแลดิฉันก็ฟังพอใจมาก พวกเราถ่ายรูปไว้พอควร ผู้ปกครองบอกว่าฝึกทุกวันๆละ 2-3 รอบ และยังบอกว่าเด็กดูอารมณ์ดีขึ้น ผู้ปกครอง บอกกับดิฉันว่าถึงเด็กจะไม่ใช้ลูกตนเองแต่ก็รักและรู้สึกผูกพันกับเด็ก ตนเองก็มีความสุขมากที่ฝึกเด็กตามคำแนะนำของดิฉันแล้วเด็กทำได้ขนาดนี้ ดิฉันจึงบอกกับเขาว่า “คุณมีความสามารถที่ดีในการฝึกเด็ก ประกอบกับความรักที่คุณมีให้ ทำให้คุณฝึกเด็กได้อย่างสม่ำเสมอไม่รู้สึกเบื่อ พัฒนาการเขาจึงดีขึ้นได้ ดังที่เราเห็น” ผู้ปกครองถามว่าดิฉันจะมาเยี่ยมอีกวันไหน ขอเบอร์โทรศัพท์ ได้ไหม ดิฉันบอกว่า ดิฉันต้องกลับกรุงเทพฯแล้วเนื่องจากจบการฝึกงานแล้ว (ดิฉันได้แจ้งแก่ผู้ปกครองแล้วแต่วันแรกที่เยี่ยมถึงกำหนดการลงเยี่ยม และวันสิ้นสุดการเยี่ยม) แต่ดิฉันได้ส่งต่อให้พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลพื้นที่ดูแลต่อเนื่องแล้ว ไม่ต้องกังวลซึ่งถึงแม่จะกลับไปแล้วแต่ดิฉันยังคงติดต่อกับพี่พยาบาลโรงพยาบาลสามชุกอยู่ ที่สุดดิฉันรู้สึกภูมิใจว่าได้ใช้องค์ความรู้ที่ทำงานมาให้เกิดประโยชน์กับบุคคลที่ขาดโอกาส บุคคลที่อยู่ในพื้นที่ ที่ห่างไกลความเจริญ และที่สำคัญเด็กดีขึ้นจริงๆ ซึ่งแน่นอนว่าคุณภาพชีวิตของเด็กคนนี้ต้องดีขึ้น เขาสามารถไปไหนได้ตามความต้องการ ได้เห็นโลกที่กว้างขึ้น ได้มีความภาคภูมิใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ที่จะทำสิ่งต่างๆ

ในการนำเสนอผลการฝึกงาน ต่อท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลสามชุก เมื่อถึงช่วงที่ดิฉันนำเสนอเรื่องของเด็กคนนี้ ท่านผู้อำนวยการฟังพอใจมาก ซักถามดิฉันมากมายและขอติดต่อดิฉันไปเป็นวิทยากรให้ที่โรงพยาบาลสามชุก ดิฉันรู้สึกเป็นเกียรติอย่างมากทีเดียว มันทำให้ดิฉันมีความสุขในการทำงานและมีกำลังใจในการทำหน้าที่ยี่ต่อไป